

та ін. Переглядаючи зібрані роботи, студент сам може оцінити свій прогрес у навчанні, що сприятиме розвитку у нього самооцінки. Це також можуть зробити й інші зацікавлені особи (батьки, декан факультету тощо). Можна запропонувати самому студенту створити письмовий аналіз представлених робіт, що розвиватиме аналітичні навички, самокритичність, відповідальність.

Портфоліо відрізняється від традиційних методів оцінки навчальних досягнень тим, що забезпечує обґрунтовану інформацію про процес та результати діяльності студентів у режимі самостійної роботи, удосконалення його креативних здібностей та вмінь отримувати власні оцінні судження про результати своєї діяльності. Головна перевага портфоліо полягає в тому, що вони характеризують якість навчання багатопланово і багатовимірно, з різних позицій і на протязі певного періоду навчання. За нагромадженими результатами роботи студентів можна виміряти їх досягнення за період вивчення дисципліни і включити певну кількість балів у загальну оцінку. Ці результати навчальної діяльності можна представити у вигляді такої таблиці:

№ з/п	Перелік завдань	Термін виконання	Зауваження викладача	Оцінка
1.	Індивідуальна робота № 1			
2.	Індивідуальна робота № 1 (виправлена)			
3.	Реферат			
	...			
	Всього за семестр			

Робота студентів над такою таблицею спонукає їх до систематичної роботи на початку та дозволяє унаочнити представлення результатів у кінці вивчення дисципліни.

Л. М. Дибкова, канд. пед. наук, доц.,
кафедра інформатики

ВМІННЯ СЛУХАТИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ВИСОКИХ НАВЧАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Як зазначалося у наших попередніх дослідженнях [2], високий рівень комунікативної компетентності майбутнього фахівця в значній мірі визначає його є конкурентоспроможність. Однією із

складових у спілкуванні з іншими людьми є вміння слухати, яке є найскладнішим компонентом комунікації. Вміння слухати — це манера та прийоми поведінки, які допомагають тому, хто говорить, висловити свою думку через підкреслення свого розуміння і відношення до того, що відбувається.

Вміння слухати надає такі переваги співрозмовникам:

- дозволяє знизити рівень емоційного збудження;
- збільшує самооцінку іншого і розвиває його почуття впевненості в собі;

- збільшує довіру, сприяє щирості і відчуття надійності;

- зменшує вірогідність виникнення конфліктної ситуації;

- демонструє повагу до іншого.

Ефективне слухання складається із кількох етапів.

Перший — це максимальна зосередженість, що полягає у:

- правильному використанні невербальних сигналів (прийняти позу слухача — трохи податися уперед, дивитися прямо на співрозмовника);

- психологічній готовності до сприйняття інформації (внутрішня фіксація уваги, блокування власних думок);

- цілковитому переключенні з ролі того, хто говорить, на роль того, хто слухає;

- свідомому зниженні власної емоційної реактивності;

- концентрації на тому, що співрозмовник намагається сказати [1, с. 89].

Другим етапом є розуміння. Як стверджує М. Ніколс, «установка на розуміння не припускає знання думок і почуттів іншої людини заздалегідь. Навпаки, це відкритість слуханню і готовність до відкриття» [3, с. 57]. Дуже часто ми припиняємо слухати, тому що впевнені, що вже зрозуміли іншого, хоча це лише наше припущення. Ефективному розумінню сприяє розвиненість здатності до емпатії. Емпатія — здатність до усвідомлення емоційного стану іншої людини, що допомагає краще зрозуміти співрозмовника, хід його думок. Розумінню сприяє і задавання питань для отримання додаткової інформації або уточнення вже отриманої. Тут також застосовують парафраз — коротке викладення суті повідомлення.

Важливим у процесі слухання є запам'ятовування почутої інформації. Для цього використовують повторення почутого або стислий його запис.

Наступним етапом у процесі слухання є критичний аналіз — процес визначення вірогідності, достовірності та правдивості наданої інформації. Тут необхідно з'ясувати, чи існують факти, які можуть підтвердити або спростувати логічні висновки.

Аналіз лише однієї складової ділового спілкування — ефективного слухання — дає підстави стверджувати, що володіння технологіями комунікативної компетентності є чинником, що суттєво впливає на успішність діяльності як студента, так і викладача. Викладач, який володіє цими технологіями і використовує їх у навчальному процесі підвищує ефективність процесу викладання. Володіння студентами вмінням слухати сприяє кращому розумінню ними навчального матеріалу, що підвищує успішність; розвиває у них критичний аналіз до почутого, що призводить до свідомого та творчого навчання; значно знижує рівень конфліктів.

Література

1. *Вердербер Р., Вердербер К.* Психология общения. — СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2005 — 320 с.
2. *Дибкова Л. М.* Комунікативна компетентність як складова якісної освіти // Зб. матер. наук.-метод. конф. «Теоретичні та практичні підходи до впровадження нового покоління освітньо-професійних програм і навчальних планів підготовки фахівців: шляхи розвитку» — К.: КНЕУ, 2007.
3. *Николс М.* Как преодолеть непонимание / Пер. с англ. — М.: Эксмо, 2003. — 320 с.

О. О. Дима, асист.,
кафедра маркетингу

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОБМІНУ ІНФОРМАЦІЄЮ ПРИ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Застосування сучасних інформаційних технологій у сфері накопичення та обміну інформацією дозволяє вдосконалити навчальний процес та дати можливість студенту обирати форми та канали комунікації з навчальним закладом та його викладачами. Крім цього студент отримує можливість вибору каналів отримання навчальних матеріалів.

Сьогодні бачиться дві актуальні проблеми у сфері накопичення та розподілу інформації:

- 1) створення електронних освітніх ресурсів, які набувають усе більшої актуальності в умовах накопичення великої кількості навчально-методичних та монографічних матеріалів;